

SAMMENSLUTNINGEN
AF RUDOLF STEINER BØRNEHAVER
OG VUGGESTUER
I DANMARK
JOHANNEVEJ 20
2920 CHARLOTTENLUND

Uddannelsesudvalget
UDU alm. del - Bilag 13
Offentligt

6/10 2006

Til
Uddannelsesudvalget

Vedlagte åbne brev er d. 6/10 2006 fremsendt til folketingspartiernes uddannelsesordførere, undervisningsministeren, uddannelsesudvalget, pressen og relevante organisationer.

Ifølge regeringens lovprogram for folketingsåret 2006-2007 vil der i begyndelsen af december 2006 blive fremsat en lovændring af folkeskoleloven, som bl.a. vil indebære obligatorisk undervisningspligt for 6-årige.

Til imødegåelse af dette har Sammenslutningen af Rudolf Steiner Børnehaver i Danmark, Sammenslutning af frie Rudolf Steiner Skoler i Danmark og Rudolf Steiner Børnehaveseminarieret nedsat en arbejdsgruppe til at synliggøre og dokumentere problemerne ved obligatorisk undervisningspligt for 6-årige.

Med venlig hilsen

Bettina Bisted Pedersen
projektmedarbejder vedr. 6-årige, 39300998, bettinabp@dbmail.dk

Helle Heckmann og Zilla Mørch Pedersen
Sammenslutningen af Rudolf Steiner Børnehaver og Vuggestuer i Danmark
Johannevej 20, 2920 Charlottenlund, 39632137, steinerboernehaver@c.dk

Susanne Juhl-Nielsen
Rudolf Steiner Børnehaveseminarieret
Johannevej 20, 2920 Charlottenlund, 39632137, steinerseminar@mail.tele.dk

Jeppé Flummer
Sammenslutningen af frie Rudolf Steiner Skoler i Danmark
Lindevej 3, 8260 Viby J, 31236215, sekretariatet@rudolfsteinerskoler.dk

SAMMENSLUTNINGEN
AF RUDOLF STEINER BØRNEHAVER
OG VUGGESTUER
I DANMARK
JOHANNEVEJ 20
2920 CHARLOTTENLUND

Kontaktadresse: Bettina Bisted Pedersen
Bettinabp@dbmail.dk

Kbh. 04.10.2006

Hvorfor de 6-årige skal blive i børnehaven

Forældre, pædagoger og lærere med tilknytning til Rudolf Steiner børnehaver og skoler i Danmark henstiller til, at den nuværende praksis, hvor det er forældrenes frie valg, om deres børn skal gå i børnehaveklasse eller ej, bibeholdes.

Vi er endnu kun en lille gruppe, der berøres af den varslede lovændring om obligatorisk undervisningspligt fra 6-års alderen, men megen forskning, der beskæftiger sig med konsekvenserne af tidlig indlæringsrettet indskoling, underbygger vores erfaringer om betydningen af, at børn først kommer i skole, når de virkelig er modne til at modtage skoleundervisning. For os er det essentielt, at vi bevarer friheden til at vælge børnehaveklassen fra.

Værdigrundlaget, undervisningsplanerne og metoderne i Rudolf Steiner børnehaverne og skolerne bygger på en samlet og veldokumenteret pædagogisk praksis, som har vist sin levedygtighed og værdi igennem mere end 55 år i Danmark, og mere end 80 år i bl.a. Tyskland, England og USA.

Rudolf Steiner pædagogikken er en helhedspædagogik, som forholder sig til barnet fra fødslen og frem til myndighedsalderen. På hvert alderstrin, mødes barnet med en opdragelse, undervisning og dannelse, som tager udgangspunkt i, hvor det udviklingsmæssigt befinder sig.

I løbet af barnets første 7 år er det udviklingen af handle-kompetancen, der er fokus på. En veludviklet handle-kompetance ytrer sig hos voksne, ved et stærkt viljesliv, evner til at gennemføre, hvad de sætter sig for, fortrolighed med, hvad de kan med deres legeme og vilje til at lære nyt.

Dette tager Rudolf Steiner pædagogikken højde for, ved at tilrettelægge dagligdagen for barnet, så det kan bruge sin krop, få ægte sansoplevelser og tid til at lege ud fra sin egen fantasi, initiativ og kunnen.

Legen er den optimale beskæftigelse til udvikling af sanser, motorik, og deres samspil, social adfærd og tilegnelse af almene færdigheder. Og netop i 6-års alderen kan legen udvikles til ligefrem subtile eksperimenter med rummet, materialer og elementerne, som giver børnene et solidt grundlag at bygge på i deres senere faglige undervisning.

For de 6-årige er det vigtigt at blive i børnehaven, hvor den naturlighed, hvormed de mindre børn leger, giver de 6-årige inspiration til selv at blive i legen. Dynamikken mellem de mindre børn og den 6-årige, giver den 6-årige det nødvendige rum til at virke styrende i legens form, handling og proces. Et behov, der netop er udpræget hos de 6-årige, som ikke længere vil være statister.

At bruge kroppen er et specielt tema i 6-7 års alderen. Børn i denne alder skal have så mange fysiske udfordringer som muligt. De skal have udviklet deres evne til bevidst at styre arme, hænder og ben, så de opnår den kontrol over motorikken, der er nødvendig for at komme i skole. Hvis ikke dette sker, har vi problematikken med de urolige elever allerede i skolens små klasser, hvilket har vist sig som et stigende problem igennem de seneste 30 år.

De 6-7 årige oplever glæden og stoltheden ved at være store og kunne overskue hverdagen og året i børnehaven. De bliver hjælpere for de mindre børn og får opgaver med at hjælpe dem. De er dem, der fortæller de andre børn, hvad man må og hvad man ikke må. Dette har de ikke lært gennem indlæring, men gennem deres egne oplevelser i hele deres børnehavetid og ved at efterligne de gode forbilleder, som de voksne i børnehaven er for dem.

Man kan ikke få den oplevelse af at være stor, hvis alle dem man er sammen med er ligeså stor som en selv. Denne oplevelse i børnehaven er med til at give barnet det selvværd, det har brug for når det kommer i skole.

Rudolf Steiner børnehaver har udviklet et forløb med et særligt indhold og struktur for de 6-årige i børnehaven, "kongeåret", kaldes det. Børnene i denne alder får tildelt særlige opgaver, som udfordrer deres efterhånden veludviklede motorik og motoriske overskud. Der appelleres til deres indre ønske om at vise ansvarlighed og deres fantasi, kreativitet og sproglige udvikling styrkes.

De får f.eks. til opgave at hjælpe de mindre børn, når der spises, når overtøjet skal af og på og at holde de mindste i hånden når børnehaven går tur. Mindst 1 gang om ugen samles de 6-årige om en særlig aktivitet f.eks.: Syning, snitning, en ekstra lang gåtur, særlige sanglege, et ekstra langt eventyr, eller indøvelse af en dramatisk fremstilling af et eventyr for de andre børn. Og deres opgaver skal gøres færdige. Hvor de 5-6 årige ofte er ude af stand til at koncentrere sig om den samme opgave i længere tid, er det en egenskab, der bliver vækket i det 7. år.

I det følgende oplyses et udvalg af undersøgelser og synspunkter, som underbygger vores praktiske erfaringer med betydningen af, at børn først kommer i skole i 7-årsalderen.

- En undersøgelse fra USA fra 1985 viser at selvom børn med tidlig skolestart har en højere IQ end ældre børn, der starter samtidig med dem, så er det de ældre børn, som klarer sig bedst i skolen, som er længst fremme fagligt og som bedst kan begå sig socialt.
- På Pædagogisk institut ved universitetet i Oslo har man konstateret, at flere børn bliver skoletrætte meget tidligt. I 1996 kom 90% af alle børn i Norge i skole i 6-års alderen, men allerede i 3. klasse var mange af dem skoletrætte.
- En undersøgelse fra Det Videnskabelige Institut for Læseforskning i Stavanger i Norge fra 2001, dokumenterer at børnene ikke bliver bedre læsere, eller lærer at læse tidligere, ved at starte i skole i 6-årsalderen. De børn, der var startet i 1. klasse som 7-årige klarede sig bedst, ved en sammenligning af læsefærdigheder i 9-års alderen, med de børn, der var startet i 1. kl. i 6-års alderen.
- I Stockholms län i Sverige har psykologerne bemærket at flere og flere 6-årige kommer til den psykiatriske børne- og ungdomsmodtagelse, fordi de har svært ved at klare skolestarten. De 6-årige får i skolen ikke den omsorg, de har brug for.
- Professor Michael Shayer fra King's College i London, har påvist at 11-årige nu om dage er 2-3 år bagud i kognitive og motoriske tests i forhold til 11-årige for 15 år siden. Hans konklusion er, at børnenes fysiske og psykiske vækst ikke kan accelereres. Barndommen tager tid.
- Forskning fra High/Scope Educational Research Foundation i England påviser at børn fra forskoler (børnehaver) som lægger vægt på børne-fokuserede aktiviteter klarede sig meget bedre som voksne end børn fra akademisk-orienterede forskoler med undervisning. Børnene fra de børne-fokuserede forskoler havde i højere grad fuldført high school, var oftere i arbejde og sjældnere i fængsel, end dem fra en undervisnings-fokuseret forskole.
- En artikel i Information Weekend d. 23-24 september 2006 refererer til et opråb fra 110 engelske lærere, psykologer, forfattere og eksperter mod "Barndommens død", som blev bragt i Daily Telegraph, Daily mail og på BBC d. 12/9 2006. I dette opråb gøres der opmærksomhed, at børnenes behov er uændrede selvom verden omkring dem er speedet op og forventningerne til dem er steget. Børnene har stadig brug for god mad, god leg, første-hånds oplevelser og samspil med tydelige voksne. De har brug for tid. Samfundet beskytter dem mod fysiske overgreb, men synes at have glemt deres følelsesmæssige og sociale behov. Barndommen værdsættes ikke, men presses af markeds kræfterne, så børnenes mentale sundhed trues. Junk food, tv og internet forgifter barndommen og en resultatorienteret undervisning begrænser kreativiteten.
- I MetroXpress torsdag d. 28.09 refereres til en undersøgelse ved seniorforsker Bjarne Laursen fra Statens Institut for Folkesundhed, der dokumenterer sammenhængen mellem børns bevægelse-hyppighed og udviklingen af hjernen og understreger hvor væsentligt bevægelse er for børnene.
- Steinerpædagogikkens duelighed dokumenteres i en undersøgelse ved Credoconsult fra foråret 2003. Elever med afgang fra Steinerskolernes 12. klasser vælger ofte en videregående uddannelse, de afbryder ikke den uddannelse de er startet på, og de gennemfører i høj grad på den normerede tid.

Vi opfordrer indtrængende til, at vores gode erfaringer med over 55 års Steinerpædagogik ikke tilsidesættes ved en kommende lovgivning, men at der åbnes mulighed for, at de 6-årige, hvis forældrene ønsker det, kan blive i børnehaven og derefter fortsætte i 1. klasse som 7-årige.

Med venlig hilsen

Zilla Mørch Pedersen

Sammenslutningen af Rudolf Steiner Børnehaver og Vuggestuer i Danmark

Sammenslutningen af frie Rudolf Steiner skoler i Danmark

Rudolf Steiner Børnehaveseminariet

Helle Heckmann, Zilla Mørch Pedersen, Susanne Juhl-Nielsen, Jeppe Flummer, Bettina Bisted Pedersen